

ISSN 1211-2615

vexilologie

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

196

ROZHOVOR S JUBILANTEM

Dne 1. května 2020 se významného životního jubilea dožil jeden z mých dvou kolegů a přátel, bez nichž si nedovedu představit vydávání našeho čtvrtletníku *Vexilologie*. Jeho grafik a výtvarník Ing. Petr Exner, ředitel Střediska vexilologických informací FLADAC v Hradci Králové, tajemník výboru ČVS pro kongresovou činnost a správce internetových Českých vexilologických stránek. Při příležitosti jeho šedesátin přinesla *Vexilologie* č. 156 (s. 3051-3053) v r. 2010 rozhovor se základními údaji z jeho vexilologického životopisu. Já bych se chtěl letos, kdy se překročením sedmdesátky stal již opravdu dospělým mužem, podrobněji věnovat jeho hlavním aktivitám, kterými přispěl ke zdárnému rozvoji české vexilologie. Doufám, že jeho odpovědi budou zajímat i čtenáře našeho zpravodaje.

Když v r. 1991 tragicky zemřel výtvarný redaktor *Vexilologie* Ing. Michael Kroupa, CSc., který za 18 let práce odevzdal přes 1600 kreseb pro náš zpravodaj, redakce se po několik čísel potýkala s problémem, kdo by ho nahradil. Ač jsi se mezitím stal revizorem tehdejšího Vexilologického klubu, nakonec jsi se začal v r. 1993 trvale starat i o výtvarnou stránku zpravodaje. Jak ses k tomu vlastně dostal a měl jsi s kreslením už nějaké zkušenosti?

Ani jsem netušil, že je to tak dlouho; asi první obrázek do Vexilologie byla vlajka 15. mezinárodního vexilologického kongresu v Curychu. Článek o ní tenkrát napsal Jirka Tenora. Kreslil jsem odmala, táta uměl výborně malovat i kreslit a hlavně uměl psát písmo, to vše využil při své pozdější práci v reklamní agentuře. Takže nějaké vlohy jsem po něm asi zdědil, ale ty pro krasopis určitě ne. A když jsem si koncem osmdesátých let koupil první osmibitový počítač - slavné ZX Spectrum - tak jsem zkoušel kreslit i na něm, ale ač na něm byla k dispozici barevná grafika, tak paleta barev i rozlišení na televizní obrazovce nebylo dostačující. Ostatně ani na tehdejších stolních počítačích to nebylo o mnoho lepší. A kreslení vlajek na počítači se shodou okolností věnoval i můj příspěvek ve sborníku curyšského kongresu v roce 1993. Od té doby jsme zažili tehdy nepředstavitelný rozvoj počítačové grafiky, a tak teď už vlajky pro Vexilogii nekreslím rukou, ale přímo v počítači.

No je to vidět i na vysoké kvalitě obrázků vlajek ve tvém *Vexilologickém lexikonu - vlajky obcí ČR*, resp. v internetovém serveru REKOS, kam je asi převádíš. A na své-

bytném výtvarném rukopise, který sis za ten čas vypracoval. Jak je to ale s výtvarnou prací v současnosti, v době internetu, kdy je možno používat i veřejně sdílených kreseb jiných autorů? Jak se ti pracuje s nimi?

V tom REKOSu to funguje jinak. Při jeho vzniku mne firma, která REKOS pro Poslaneckou sněmovnu tvořila, požádala o poskytnutí obrázků vlajek z Lexikonu vlajek obcí ČR a většina jich tam byla firmou spolu s obrázky znaků a popisy z podkladů sněmovny hromadně vložena. Od té doby jsou tam ale vkládána pouze vyobrazení symbolů oficiálně zaslanych obcemi a ta původní jsou či postupně budou nahrazována nově oskenovanými obrázky z archivu Poslanecké sněmovny. A co se týče veřejně sdílených kreseb vlajek a hlavně znaků, které používáme pro ilustraci článků ve Vexilologii, tak většinou mají kvalitu vhodnou i pro tisk. Někdy je potřeba upravit obrázek, aby byl ostřejší a kontrastnější. U fotografií zpravidla stačí zvolit vhodný výřez a upravit kontrast a jas, někdy je u starších fotografií potřeba i vyretušovat škrábance. To všechno už současné grafické programy umožňují.

Současná technika elektronického tisku také umožňuje nejen tvou výtvarnou, ale také reprografickou práci, vč. grafické úpravy a layoutu dalších publikací, které ČVS nepravidelně vydává. Mám na mysli nejen sborníky z našich kongresů, dvacet let publikované anglické Vexilokontakty pro zahraniční kolegy, ale především právě vydaný sborník "100 let československé vlajky", které jsi vždy excelentně připravil do nejmenších detailů, včetně barevných příloh, a předal tiskárně, která už jen vytiskla požadovaný počet exemplářů. To už přece přesahuje možnosti grafických programů, nebo ne?

Ano, grafických programů jsem užil jen pro přípravu obrázků a fotografií. Vlastní sborník jsem sestavil ve Wordu. Není to sice program pro sazbu, ale tento rozsah je ještě - s využitím pokročilejších možností, které program má - zvládnutelný. Nejprve bylo potřeba články, které jsou obsaženy ve sborníku, získat v digitální formě a ty články, které existovaly pouze tištěné, do Wordu přepsat. Teprve pak bylo možno jednotlivé články seřadit do potřebného pořadí, doplnit úvodní stránky, grafiku, doplnit texty o odkazy na poznámky pod čarou a vložit údaje pro jmenný rejstřík a obsah. Zatímco obsah umí vygenerovat Word automaticky, vygenerovaný jmenný rejstřík v té podobě, v jaké ho můžete vidět ve sborníku, bylo nutné ještě doplnit, což je zásluha Aleše Brožka. Ten také provedl redakci všech článků sborníku. No a ty jsi ke každému článku vytvořil anglicky psané resumé. Tam, kde jsou k dispozici plné texty článků v angličtině na internetu, jsem resumé doplnil QR kódy, po jejichž vyfotografování na chytrém telefonu je možné si anglickou verzi článku přečíst. Když byl tak sborník obsahově kompletní, nastala předposlední část práce - sjednotit layout článků, zařadit,

aby jednotlivé články začínaly na nové stránce, rozmístit obrázky do textu tak, aby byly pokud možno u textu, který se jich týká, a připravit layout obálky. A nakonec, po poslední kontrole textu a obrázků, byl soubor z Wordu překlopen do formátu PDF pro vlastní tisk v tiskárně. Tam se ukázalo, že na úpravu obálky už Word nestačí, a královéhradecká tiskárna Garamon musela obálku připravit v jiném programu. Nicméně náš požadavek, aby byl sborník vytištěn před 30. březnem 2020, tiskárna bez problémů zvládla, takže celá práce na sborníku trvala - od prvních úvah o možnosti jeho vytvoření na schůzi výboru ČVS v prosinci 2019 do vytištění v tiskárně - něco málo přes tři měsíce.

Gratuluji k takovému obdivuhodnému výkonu! I skutečnosti, že využíváš svých dovedností a pomáháš kolegům méně zdatným v počítačové technice a grafice a usnadňuješ nám tak naši publikační činnost. To je ale současnost. Já však mám teď před sebou nejstarší ukázkou tvé vlastní publikační činnosti. Pod hlavičkou Flag Data Centre Hradec Králové je její název *Informace* a datum vydání 1.12.1994. Mohl bys našim čtenářům říci něco o pohnutkách, jež tě vedly k vydávání této soukromé vexilologické publikace, která byla vůbec první u nás mimo aktivity ČVS a později se přetvořila ve známé *vexiINFO*?

To bylo v době, kdy internet v podobě, jak jej známe dnes, ještě neexistoval. Takže většinu informací ze světa vlajek se člověk dozvídal z vexilologických časopisů. Protože vexilologické společnosti si časopisy vyměňovaly poštou a posílaly do Prahy a já bydlel v Hradci Králové, tak jsem k nim měl jen omezený přístup. Zkusil jsem tedy vytvářet vlastní zpravodaj na počítači v programu WinText 602 a vyměňovat ho za jiné zpravodaje. Ovšem už předtím jsem, navazuje na přílohu *Vexilologie* č. 74 *Vexilokontakt* 1, vytvořil jako přílohu *Vexilologie* č. 88 v červnu 1993 *Vexilokontakt* 2 a v říjnu téhož roku *Vexilokontakt* 3. Oba reagovaly na rozpad SSSR a s tím související nově vzniklé vlajky. V roce 1993 byla založena internetová diskusní skupina FOTW (Flags of the World), která distribuovala novinky ve vexilogii. Nejzajímavější, alespoň dle mého názoru, jsem soustředil do několika dalších *Vexilokontaktů* 4, 5 a 7 které vyšly v roce 1995. Mezitím vyšlo od prosince 1994 sedmadvacet čísel *Informací* (od čísla 26 *Vexilologické informace*). V roce 1996 jsem čas věnoval přípravě 1. českého národního vexilologického kongresu v Hradci Králové a tvorbě webových stránek *Vexilologického klubu*, a vydávání *Vexilologických informací* proto bylo přerušeno. Teprve v prosinci 1996 vyšlo další osmadvacáté číslo, pod novým názvem *vexiINFO*. Od té doby už *vexiINFO* - a od čísla 77 *vexi.info* - vychází dodnes.

Ano, teď držím v ruce poslední číslo 167 z února tohoto roku; je to tedy úctyhodná

řada pokračování vycházejících šestkrát ročně, která mě vždycky překvapovala bohatstvím a pestrostí různých vexilologických informací. Vedle pravidelného sledování a komentování vexilologického života v tuzemsku i cizině to byly především různé mně dosud neznámé vlajky, zpravidla řazené do rozmanitých seriálů. Jak sis vybíral tematické okruhy pro prezentaci obecních, regionálních, firemních, národních a jiných vlajek, "vylovených ze sítí internetu", jak jsme kdysi říkali?

Někdy to byla náhodně objevená vlajka na internetu, která mne zaujala, a od ní jsem se dostal k obdobným a z toho už šel udělat miniseriál. Jindy to byla vlajka na ulici v Hradci Králové, která vedla ke dvěma řadám seriálu Vlajky nad Hradcem. To byl vlastně ten úplně první. Ke Hradci Králové se také vztahuje seriál o symbolech partnerských měst. A seriál o vlajkách krajů v Česku a na Slovensku vyplynul z jejich aktuálního přijímání a k seriálu o běloruských oblastních symbolech mne přivedla korespondence se Sašou Basovem.

A co aktuální seriály o vlajkách členů Organizace nezastoupených národů a národností (UNPO) nebo o vlajkách hlavních měst? Popř. čísla vydávaná ve spolupráci s Ruským střediskem heraldiky a vexilologie? Je toho opravdu hodně, co by se ještě dalo zmínit. Ale obraťme se k tvému Vexilologickému lexikonu, za který jsi byl na 21. mezinárodním vexilologickém kongresu v Buenos Aires v r. 2005 vyznamenán prestižní cenou Vexillon za nejprínosnější vexilologickou publikaci na světě za předcházející dva roky. Proč jsi začal vůbec svůj lexikon vydávat a v čem ty sám spatřuješ jeho největší přínos české vexilologii?

No, byly to příjemné okamžiky, když jsi mi na výroční schůzi v roce 2006 předával z pověření vedení FIAV Vexillon. Celé to začalo o pět let dříve. V roce 2000 jsem se stal členem expertní skupiny parlamentního podvýboru pro heraldiku (slovo vexilologie se do názvu podvýboru dostalo až v roce 2002) a tam se hovořilo o potřebě shromáždit souhrnně symboly měst a obcí jako pomůcku pro práci podvýboru, ale vydání takovéto publikace prostřednictvím parlamentu se nedařilo. Materiály projednávané v podvýboru byly ukládány v Archivu Poslanecké sněmovny. Domluvil jsem si tam návštěvu a během několika sezení v archivu, kde mi pracovnice poskytly materiály k nahlédnutí, jsem shromáždil oficiální popisy vlajek, doma nakreslil podle nich všechna vyobrazení v jednotném stylu a sestavil první díl Vexilologického lexikonu - prapory obcí ČR (1991-1994). A příští rok vyjde už třicátý díl. Nevím, co zaujalo vedení FIAV k výběru této publikace, ale já spatřuji přínos v tom soustředění všech oficiálně udělených vlajek na jednom místě a navíc se popisy a obrázky mohly stát podkladem pro veřejně přístupnou internetovou databázi vlajek obcí ČR na www.vexi.info, kde si mohou všichni,

nejen vexilologové, nalézt podle několika kritérií vlajku, která je zajímavá.

Už jsi zmínil přípravu 1. českého národního vexilologického kongresu v r. 1996 u vás v Hradci Králové. Co tě vlastně přivedlo na myšlenku uspořádat takové setkání českých i zahraničních vexilologů u nás? A jak jsi přišel na skladbu jeho programu a doprovodných akcí, které se od té doby každé čtyři roky prakticky opakují na všech následujících kongresech, kterým ten královéhradecký nasadil tak vysokou laťku?

Prvotní inspirací byla účast na onom 15. mezinárodním vexilologickém kongresu v roce 1993. Příjemné prostředí, seznámení se s osobnostmi vexilologie, W. Smithem, W. Cramptonem, F. Brownellem, M. Lupantem, A. Znamierowskim a dalšími, zajímavé přednášky i město a okolí, to vše mne tak trochu přivedlo k pokusu udělat něco podobného pro české vexilology. I ten program našich kongresů vychází z této zkušenosti - vexilologická výstava, procházka městem, slavnostní večere, to vše je inspirováno kongresem v Curychu. Pamatuji si, že když se o tom poprvé mluvilo na výborové schůzi, měl tehdejší předseda Vexilologického klubu doc. Mucha obavy, zda je možné to u nás v Česku zorganizovat a zda vůbec bude dost účastníků a témat k přednáškám. Navrhl proto, aby naše kongresy měly čtyřletý odstup, a tak je tomu dodnes. Nakonec se kongres zdařil, přednášek bylo dost a přijeli i hosté z ciziny. Tak se s W. Smithem a A. Znamierowskim, kteří byli v Hradci Králové jistě hosty nejvýznamnějšími, mohli seznámit osobně i čeští vexilologové.

I pro mne byl curyšský kongres "branou do vexilologického světa", který na mne opravdu impozantně zapůsobil. Ty jsi však od té doby navštívil mnoho dalších světových setkání na třech kontinentech, a získal si tak mezinárodní reputaci, oceněnou nejen přijetím tvého Střediska vexilologických informací v r. 2003 do FIAV, ale i vyznamenáním titulem Fellow of the Federation v r. 2015 a dalšími poctami od japonských, ruských i amerických kolegů. Jaký význam tedy přikládáš svým mezinárodním aktivitám a stykům se zahraničními kolegy?

Pro mne to je hlavně seznámení se s osobnostmi světové vexilologie a vexilology z celého světa. Jsou to příjemní a přátelští lidé a společné výlety, vždy zaměřené na nějaké vexilologické zajímavosti, nabídnou místo a čas k rozhovorům stejně jako přestávky mezi přednáškami a společenský večer na závěr. Díky tomu si myslím, že setkání mají kromě jakési propagace České vexilologické společnosti význam i pro informovanost vexilologů ve světě o tom, že u nás v Česku je vexilologie nejen známa, ale že třeba v porovnání i s většími zeměmi má srovnatelnou publikační činnost a vexilologický život.

Tvá propagace české vexilologie byla oceněna nejen v zahraničí, jak jsme o tom již mluvili, ale i doma. Stačí připomenout, že jsi dvojnásobným držitelem Čestného uznání ČVS (1996 a 2004), na dosud posledním národním kongresu v Ústí nad Orlicí v r. 2016 jsi získal Kongresové ocenění za zásluhy o českou vexilologii a od 24. 2. 2016 jsi i držitelem Stříbrné pamětní medaile předsedy Poslanecké sněmovny PČR za dlouholetou práci pro tuto ústavní instituci. Ale potěšení v každodenním životě jistě přináší především fakt, že vexilologie je tvým celoživotním koníčkem, nemám pravdu?

Měl jsem v životě několik koníčků. Ve škole to byla mineralogie a astronomie. A taky mapy a atlasy, tam jsem poprvé objevil barevnost vlajek. Ale až v roce 1975 jsem se stal členem tehdejšího Vexilologického klubu. Díky tomu se mohl můj zájem rozvinout a mohl se věnovat vexilologii více do hloubky. Vexilologie jako pomocná věda historická v sobě zahrnuje nejen historii, ale také se do ní promítá politická geografie, umění grafiky, využívá figury z oblasti řemesel, botaniky a zoologie. Nakonec i minerály a astronomické objekty, které byly objektem mých koníčků v mládí, se objevily na vlajkách. Jsem rád, že jsem se mohl podílet na činnosti ČVS a na jejím základě i působení v parlamentním podvýboru pro heraldiku a vexilologii. A chtěl bych poděkovat těm, kteří dali vzniknout české vexilologii a umožnili tak i mně zabývat se tímto krásným oborem. A snad i práce naší generace vexilologů v Česku umožní dalším užívat si potěšení s vexilologií.

Popřejme tedy dnešnímu jubilantovi, aby se mohl ještě mnoho dalších let ve zdraví a uprostřed obětavé práce pro naši společnost těšit ze svého ušlechtilého zájmu.

Ptal se a za rozhovor děkuje Ing. Jaroslav Martykán

Petr Exner turned seventy in May and remembers the beginning of his graphic co-operation with Vexilologie bulletin in 1993. His professional involvement in computers enables a broad exploitation modern technologies in both graphic arts and the full layout of our bulletin and other publications those had been published by CVS. The very good quality of his graphic skills and professional vexillological background led to the establishment of his Vexillological Lexicon on communal flags in Czechia – the only private register of all communal flags adopted in our country after 1991 when the relevant law allowed communes to fly their own flags – worthy of the Vexillon Award in 2005. His participation at ICV in Zurich opened another service of Petr Exner on behalf of the CVS – organizing the first and supervising all subsequent national congresses of vexillology in our country. In this way, too, he deserves well of promotion of Czech vexillology and the Czech Vexillological Society.

ALEXANDER NIKODIMOVIČ BASOV

SOUČASNÉ VOJENSKÉ NÁMOŘNÍ VLAJKY EVROPSKÝCH ZEMÍ (X)

RUMUNSKO

Je bohužel velmi obtížné získat informace o vlajkách válečného loďstva Rumunska. Ale je známo, že už v roce 1834 vojenské lodě Valašska (hlavní součástí země) nesly červeno-modro-žlutou vlajku s bílým ptákem uprostřed. Roku 1867 se tyto barvy staly barvami národními a od roku 1872 jsou na vlajce uspořádány do svislých pruhů a v jejím středu se nachází znak země. Roku 1877 Rumunsko vyhlásilo nezávislost na Turecku a vlajka se třemi svislými pruhy, modrým, žlutým a červeným, se znakem ve žlutém pruhu o poměru stran 2 : 3 se stala válečnou vlajkou Rumunska (s výjimkou let 1947-1965) až do roku 1989, kdy komunistický znak z vlajky vystříhli. Od té doby je válečná vlajka Rumunska shodná se státní vlajkou. Členová vlajka byla od roku 1974 čtvercová se třemi svislými pruhy, modrým, žlutým a červeným, v modrém pruhu zkřížené bílé kotvy a ve žlutém státní znak. Roku 2013 byly vlajky předpisem REGULAMENT (A) 27/05/2013 upraveny. Členová vlajka je nyní světlemodrý list se státní vlajkou v kantonu a černou kotvou ve vlající části listu. Služební vlajka má podobu dlouhého úzkého plamene a tvoří ji tři svislé pruhy, modrý, žlutý a červený v poměru 2 : 2 : 3.

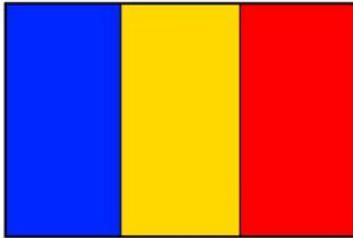
BULHARSKO

Od okamžiku prvního vztyčení válečné vlajky na lodi v přístavu Ruse 1. srpna 1879 se na ní objevovaly bílo-zeleno-červené pruhy. První válečná vlajka měla tři vodorovné pruhy s červeným karé se žlutým korunovaným lvem. Zároveň s ní se začala používat i členová vlajka – bílý list se zeleným ondřejským křížem přeloženým červeným jiřským křížem. (V knize АЛБОМЪ ФЛАГОВЪ, Ст. Петербург, 1890 není členová vlajka Bulharska zmiňována, na služebních vlajkách má tato kombinace křížů zelený ondřejský kříž přes červený jiřský. V pozdějším vydání z r. 1898 již tato vlajka uvedena je - pozn. překl.) Od října 1944 (oficiálně od května 1949) lev ztratil korunu a pod karé se objevilo bílé čtvercové pole s červenou hvězdou. Změnila se i členová vlajka. Stal se jí červený list o poměru 6 : 7 s velkou červenou, bíle lemovanou hvězdou, v níž byl žlutý nekorunovaný lev. V prosinci 1954 zmizelo z válečné vlajky červené karé se lvem, bílý pruh se rozšířil na 3/5 šířky listu a zbývající pruhy zabíraly po třetině šířky. U žerdi v bílém pruhu byla červená hvězda. Po pádu komunismu v roce 1991 byla hvězda nahrazena žlutým lvem bez koruny. Současná válečná vlajka vznikla příkazem ministra obrany ze 7. srpna 2000. Tvoří ji list o po-

SOUČASNÉ VOJENSKÉ NÁMOŘNÍ VLAJKY EVROPSKÝCH ZEMÍ (X)

RUMUNSKO

válečná vlajka

2 : 3

2013

čelenová vlajka

2 : 3

2013

kanton zabírá čtvrtinu velikosti listu
výška kotvy je 1/2 šířky listu
šířka kotvy je 1/3 šířky listu

služební vlajka

1:10

2013

pruhy v poměru (dle obrázku) 2 : 2 : 3

BULHARSKO

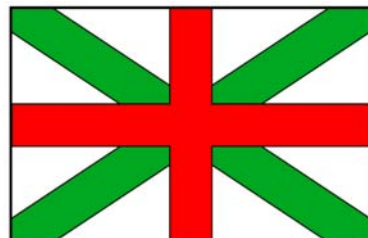
válečná vlajka

2 : 3

2000

čelenová vlajka

2 : 3

2000

velikost karé je 3/10 šířky listu
šířka zeleného a červeného pruhu je 1/5 šířky listu

služební vlajka

2000

měru stran 2 : 3, v horním rohu malé červené karé se žlutým korunovaným lvem. Čelenová vlajka navazuje na vlajku z carských dob, bílý list o poměru stran 2 : 3 se zeleným ondrejským křížem, přes nějž je položen červený jiřský kříž. Služební vlajka je červený dvojplamen s válečnou vlajkou u žerdi, kde je místo červeného karé pouze žlutý lev. Vztyčení nových vlajek proběhlo slavnostně 6. května 2001 u příležitosti Dne hrdinů (svátek bulharské armády).

ADRESA AUTORA: ALEXANDER NIKODIMOVICH BASOV, A/JAŠČIK 39, 220023 G. MINSK, BĚLORUSKO, BASOVFLAG@YANDEX.RU

Z ruštiny přeložil, ilustracemi opatřil a k otištění ve *Vexilologii* připravil Ing. Petr Exner

SUMMARY

From 1834, the Walachian military ships hoisted the R-B-Y flag with a white bird in the centre. The colours of red, blue and yellow became national in 1867 and have been arranged in vertical stripes since 1872. Thus, the war ensign of Romania with B-Y-R stripes was adopted in 1877, when the country declared its independence. It was valid until 1989 when the state arms were removed from the middle stripe. The bowsprit flag is square in size with crossed white anchors from 1974, so the masthead pennant is in the form of a long streamer with three stripes of the same length from 1989.

Since the first hoisting of the Bulgarian war ensign in the port of Ruse on 1 August 1879, it has been striped in white, green and red. A red square canton with a yellow lion was added to the original model. From December 1954, the canton was replaced by a red star. It was removed after the fall of communism in 1991 and the yellow lion returned to its place. The current model was introduced by a decree of the Defence Ministry on 7 August 2000. A similar history experienced the bowsprit flag with joined St. Andrew (V) and St. George (R) crosses on white which was modeled as a red flag charged with a red star bordered in white with a yellow lion inside between 1944-2000. The masthead pennant shows a red double-streamer with a simplified war ensign at the hoist.

FRANK-RENÉ PUTZ

REGIONÁLNÍ VLAJKY V EGYPTĚ(dokončení)³⁴**GUVERNORÁT 6. ŘÍJNA (as-Sadīs min Uktubar)**

Vyčleněním ze severní části guvernorate Gíza byl prezidentským dekretem č. 114/2008 dne 18. dubna 2008 vytvořen nový guvernorate, zaujímající plochu 656 km² s 1,5 milionem obyvatel. Dne 14. dubna 2011 jej zrušil předseda vlády a začlenil zpět do původního guvernorate. Jeho hlavním městem byl Madinat Als-Sadīs min Uktubar. Poměr stran vlajky: 3:5.

Vlajkový emblém tvoří osm zelených zakřivených svislých pruhů různé délky zužujících se od základny nad názvem guvernorate až k oranžově žlutému slunci; je položen na bílém listu vlajky (Obr. 31), na které má symbolizovat hospodářský rozvoj, zejména zemědělství. Po zrušení samotného guvernorate jeho symboly zanikly, ale jeho centrum nadále používá vlastní městskou vlajku³⁵.

SOHÁG (Sūhāj)

Leží východně od Arabské pouště, po obou stranách Nilu. Rozloha: 11 218 km². Počet obyvatel: 5 milionů. Hlavní město: Sūhāj. Poměr stran vlajek: 2:3.

Na nejstarší zelené vlajce z 18. června 1953 (Obr. 32) je most přes Nil, naznačující polohu guvernorate na obou stranách řeky, uprostřed bílého kruhového pole. Když byla vlajka v r. 1975 aktualizována, byla kružnice nahrazena dvěma olivovými ratolestmi a zelená barva pronikla až k modro-bílým vlnám Nilu (Obr. 33). V pozdějších letech však došlo ke změně emblému, který nyní tvoří hlava faraona s dvojitou korunou Horního a Dolního Egypta. Ta byla 4. října 1984 položena ve žluté kartuši na tmavozelený list (Obr. 34), zatímco od r. 2016 se již objevuje na zelené kartuši uprostřed bílého listu vlajky (Obr. 35). Dokládá to i obrázek z přijímacího sálu guvernera, kde je pod emblémem viditelný arabský nápis, snad jméno sohágského guvernorate.³⁶

³⁴ Začátek článku byl otištěn ve Vexilologii č. 195, březen 2020, s. 3898-3907.

³⁵ PUTZ, Frank-René, Nationale, territoriale und kommunale Flaggen und Wappen in Ägypten, 2018, GRIN Verlag München (dále jen jako „Putz“), s. 19/20.

³⁶ Tamtéž, s. 27/28.

DIMJÁT – DAMIETTA (Dumyat)

Rozkládá se ve východní části nilské delty přímo u Středozemního moře a jako vůbec nejmenší egyptský gubernorát zaujímá rozlohu pouhých 589 km². Počet obyvatel: 1,5 milionu. Hlavní město: Dumyat. Poměr stran vlajek: 2:3.

Na modrém listu se nachází plachetnice se žlutým trupem a bílými plachtami, připomínající polohu Damietty přímo na středomořském pobřeží. Její varianta z 18. června 1953, jak o ní referoval Usačov³⁷, ukazuje plachetnici ještě se žlutou palubní nástavbou nad žlutým trupem a kormidlem (Obr. 36), zatímco po 4. říjnu 1984, kdy byla podoba plachetnice zjednodušena, již palubní nástavba zcela chybí. Dokládá to ostatně i prapor umístěný v guvernérově pracovně³⁸.

BENÍ SUÉF (Bani Suwayf)

Tento gubernorát byl založen r. 1960 ve středním Egyptě a rozkládá se na 1 322 km². Počet obyvatel: 3 200 000. Hlavní město: Bani Suwayf. Poměr stran vlajek: 2:3.

První vlajka, udělená při založení v r. 1960, nese na zeleném listu bílé kruhové pole s černým mostem nad modrými vlnami. Na mostě stojí pyramida v Meidumu, za kterou je část průmyslového závodu a před ní doutník (Obr. 37). Na současně, nyní již bílé, vlajce z r. 2016 zůstaly původní figury v odlišném barevném provedení na bílém, černě lemovaném štítu, pouze doutník byl nahrazen žlutým obilným kladem (Obr. 38). Použité symboly zdůrazňují hospodářskou důležitost gubernorátu jako významného průmyslového (továrna), zemědělského (obilí, tabák) a dopravního (most, voda) střediska. Guvernérova úřadovna je vybavena variantou vlajky z r. 2016³⁹. Usačovovi se obsah vlajky z r. 1960 vinou nekvalitního tisku letáku a malých obrázků vlajek identifikovat nepodařilo⁴⁰.

DAKAHLÍJA (ad-Daqahliyah)

Nachází se ve východní části delty Nilu o rozloze 3 471 km². Počet obyvatel: 6,5 milionu. Hlavní město: al-Mansūra. Poměr stran vlajek: 2:3.

Vlajka, která byla udělena 18. června 1958, má na světlezeleném listu polovinu žlutého ozubeného kola uprostřed dole, na níž je červená budova s cimbuřím a po

³⁷ USAČOV Arij Alexandrovič, Egyptské regionální vlajky, in: Vexilologie č. 35, říjen 1979, s. 577 (dále jen jako „Usačov“).

³⁸ Putz, s. 24.

³⁹ Tamtéž, s. 22.

⁴⁰ Usačov, s. 577.

stranách dvě větvičky (Obr. 39). Stejně její podobu popsal i A. A. Usačov⁴¹. Na následující vlajce, datum jejíhož zavedení se mi nepodařilo určit, byla budova nahrazena červenými stvoly papyru a dvě větve spojeny do věnce (Obr. 40). Vlajka zavedená 4. října 1984 (Obr. 41) má na tmavozeleném listu modré kruhové pole s bílým ozubeným kolem, do kterého je vložena žluto-červená kresba papyru, lemována zeleným listovím; široký žlutý lem nese černé názvy guvernoraátu v arabštině a angličtině. V r. 2006 došlo k mírné úpravě vlajkového emblému a také emblému guvernoraátu – světlemodré pozadí ozubeného kola bylo odstraněno a nahrazeno žlutým kruhovým polem a větévky s listy dostaly červenou barvu, tak jako papyrusové stvoly (Obr. 42). Fotografie praporu z guvernérovny pracovny dokládá další úpravu modelu z r. 2006, která žlutou barvu disku nahradila červenou a kolem emblému umístila arabský nápis v bílé barvě⁴².

KALJÚBÍJA (al-Qalyubīyah)

Na jihu nilské delty se rozkládá tento guvernoraát o rozloze 1 001 km², obydlený 5 600 000 lidí. Hlavní město: Banhā. Poměr stran vlajek: 2:3.

Uprostřed zeleného listu symbol zahrnující opevněnou mešitu na mostě s polovinou ozubeného kola a obilního věnce – to je základní emblém, který od r. 1953 prošel několika modifikacemi. Na vlajce z 18. června 1953 (Obr. 43) je horní polovina ozubeného kola modrá, spodní polovina věnce žlutá, stejně jako pevnost stojící na modrém mostě nad červenými vodami; podobně vlajku identifikoval i A. A. Usačov, ačkoliv z popisu vypadlo ozubené kolo⁴³. Na pozdější vlajce, jejíž zavedení nelze přesně datovat, získalo ozubené kolo bílou barvu, obilní věnec byl nahrazen zelenými ratolestmi a mešita i most získaly hnědou barvu, stejně jako spodní část kruhového pole uvnitř ozubeného kola je nyní modrá (Obr. 44). K poslední změně kaljúbíjské vlajky došlo 23. července 2011, kdy všechny elementy emblému (s výjimkou modré vody pod mostem) dostaly jednotnou žlutou barvu a objevují se na listu v tmavším odstínu zelené barvy (Obr. 45). V zasedací místnosti guvernérského úřadu⁴⁴ je vystaven prapor, kde ozubené kolo získalo žluté kontury a modrou vodu pod mostem nahradily žluté vlnky, vše na tmavě zeleném listu.

⁴¹ Tamtéž.

⁴² Putz, s. 9.

⁴³ Usačov, s. 577.

⁴⁴ Putz, s. 16/17.

MATRÚH (Matrūh)

Rozkládá se od r. 1961 v severní části Libyjské poušti na pobřeží Středozemního moře. Rozloha: 212 112 km². Počet obyvatel: 430 000. Hlavní město: Mārsāh Matrūh. Poměr stran vlajek: 2:3 (model 1961 a 2016), resp. 1:2 (model 2009).

Vlajka z roku založení 1961 nese bílou gazelu ve skoku obrácenou k žerdi na modrém listu; ve vlající části má žlutý lichoběžník (Obr. 46). Ve článku A. A. Usačova je popsána i nakreslena správně⁴⁵. Na nové vlajce, udělené guvernorátu 7. května 2009, byl vlajkový symbol nahrazen emblémem guvernorátu: žluté slunce vycházející nad modro-bílými vlnami moře na břehu pouště. Uvnitř žlutého slunečního kotouče je opět bílá gazela ve skoku, tentokrát obrácená k vlajicímu okraji listu, přičemž slunce je lemováno ozubeným kolem s devíti zuby; z každého vychází žlutý sluneční paprsek. Na poušti je vpravo palma, vlevo vrtná věž na těžbu ropy. Celý výjev je lemován vavřínovým věncem na žlutém podkladě a doplněn černě psaným názvem guvernorátu v arabštině (nahore) a angličtině (dole). Jak potvrzuje fotografie z guvernérovy pracovny⁴⁶, emblém se nachází uprostřed bílého listu vlajky (Obr. 47) a zasahuje téměř od horního k dolnímu okraji vlajky. V r. 2016 došlo k zatím poslední změně, kdy se velikost emblému vhodně upravila v poměru k proporcím vlajky, která se vrátila ke světlemodré barvě i proporcím listu z r. 1961 (Obr. 48)⁴⁷.

SUEZ (as-Suways)

Zóna Suezského kanálu sahá od severního výběžku Rudého moře (Suezský záliv) až po vyústění do Středozemního moře. Rozloha: 17 840 km². Počet obyvatel: 610 000. Hlavní město: As-Suways. Poměr stran vlajky: 2:3.

Na tmavomodrém listu je červený plamen uprostřed uzavřeného bílého ozubeného kola, které připomínají průmysl (ozubené kolo) a zařízení na zpracování ropy a zemního plynu (plamen) v tomto guvernorátu (Obr. 49). Fotografie ze Suezského stadionu dokládá také použití vlajky na stožáru⁴⁸. Z nejasných příčin se A. A. Usačovovi nepodařilo obsah suezské vlajky identifikovat a objekt na ní nespécifikoval⁴⁹.

⁴⁵ Usačov, s. 577.

⁴⁶ <http://www.matrouh.gov.eg>

⁴⁷ Putz, s. 25/26.

⁴⁸ Tamtéž, s. 20.

⁴⁹ Usačov, s. 577.

REGIONÁLNÍ VLAJKY V EGYPTĚ (II)

Obr. 31 – GOV. 6. ŘÍJNA (2008)

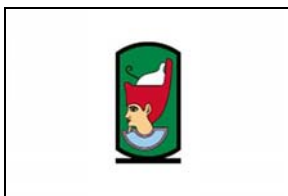
Obr. 32 – SOHÁG (1953)

Obr. 33 – SOHÁG (1975)

Obr. 34 – SOHÁG (1984)

Obr. 35 – SOHÁG (2016)

Obr. 36 – DIMJÁT (1953)

Obr. 37 – BENI SUÉF (1960)

Obr. 38 – BENI SUÉF (2016)

Obr. 39 – DAKAHLIJA (1958)

Obr. 40 – DAKAHLIJA (?)

Obr. 41 – DAKAHLIJA (1984)

Obr. 42 – DAKAHLIJA (2006)

Obr. 43 – KALJÚBIJA (1953)

Obr. 44 – KALJÚBIJA (?)

Obr. 45 – KALJÚBIJA (2011)

Obr. 46 – MATRÚH (1961)

Obr. 47 – MATRÚH (2009)

Obr. 48 – MATRÚH (2016)

Obr. 49 – SUEZ

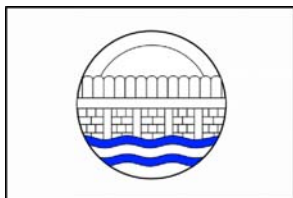
Obr. 50 – ŠARKIJA (1953)

Obr. 51 – ŠARKIJA (aktualní)

Obr. 52 – ASIJÚT (1953)

Obr. 53 – ASIJÚT (?)

Obr. 54 – ASIJÚT (2006)

Obr. 55 – SINAJ (1953)

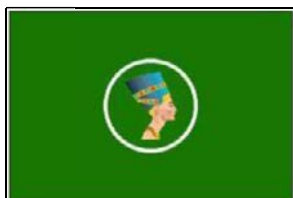
Obr. 56 – SEVERNÍ SINAJ (2001)

Obr. 57 – JIŽNÍ SINAJ (1984)

Obr. 58 – JIŽNÍ SINAJ (2016)

Obr. 59 – MINJÁ (1953)

Obr. 60 – MINJÁ (2006)

VÝCHODNÍ GUVERNORÁT – ŠARKÍJA (ash-Sharqīyah)

Jak odpovídá jeho názvu, nachází se ve východní části nilské delty na ploše 4 180 km². Počet obyvatel: 7 200 000. Hlavní město: az-Zaqāzīq. Poměr stran vlajek: 2:3 (model 1953), resp. 4:5 (model 1979).

Vlajka zavedená 18. června 1953 zobrazuje žlutého koně ve skoku k žerdi na zeleném listu a připomíná zdejší tradiční chov arabských plnokrevníků (Obr. 50). Protože ve své studii uvádí A. A. Usačov bílého koně skákajícího ve směru vlajícího okraje (Obr. 51)⁵⁰, nejpozději od r. 1979 platí tato změna vlajky; dokládá ji ostatně snímek z guvernérovy pracovny, kde je vidět prapor s bílým koněm. Stolní korouhvička na jeho stole však ukazuje koně zavinutého do bílého vavřínového věnce, pod kterým je název guvernorátu v arabštině; vše umístěno do bílého mezikruží^{51, 52}.

ASIJÚT (Asyūt)

Ve středním Egyptě a východně od Arabské pouště se rozkládá tento guvernorát o rozloze 1 553 km² s 4,4 milionu obyvatel. Hlavní město: Asyūt. Poměr stran vlajek: 2:3.

První vlajku z 18. června 1953 tvořil zelený orel na bílém listu s kruhovým štítem na hrudi, nesoucím most nebo přehradu nad vodou; orel je zavinut do věnce ze zelených listů (Obr. 52)⁵³. A. A. Usačov popisoval ve svém článku vlajku jako bílou s bílou hrází nad modro-bílými vlnami; kresba hráze je černá (Obr. 53)⁵⁴. To tedy znamená, že jím popisovaná vlajka musí být druhou, přisouzenou asijútskému guvernorátu, z níž byl republikánský orel již odstraněn. Od r. 2006 má tento symbol již novou podobu (Obr. 54): na světlemodrém listu nese žlutého Saladinova orla, držícího ve svých spárech kruhový štít s vyobrazením hnědého mostu nebo hráze nad vodou. Orel je zavinut do neuzavřeného zeleného věnce, mezi jehož snítkami je jméno guvernorátu v arabském písmu⁵⁵.

⁵⁰ Putz, s. 19.; HASSAN, Dr. Nabil, Doplnky k symbolice egyptských regionálních vlajek, in: Vexilologie č. 38, červenec 1980, s. 702; Usačov, s. 577. Obrázek: <http://www.sharkia.gov.eg>

⁵¹ <http://www.sharkia.gov.eg>;

⁵² Poznámka překladatele: Jak stolní vlaječka, tak prapor v guvernérově pracovně dokládají, že kůň je obrácen hlavou k žerdi, která je však po arabském způsobu kreslena napravo od listu. Obě vexilla tedy ukazují rub v našem pojetí.

⁵³ Putz, s. 21/22.

⁵⁴ Usačov, s. 557.

⁵⁵ Putz, s. 21/22.

SINAJ (al-Sinā ')

Na západoasijském Sinajském poloostrově se do 24. února 1979 rozkládal guvernorat o rozloze 61 tis. km² obývaný půl milionem lidí. Hlavní město: al-Arīsh. Poměr stran vlajky: 2:3.

Jednotlivé prvky emblému na vlajce z 18. června 1953 se sice podařilo A. A. Usačovi⁵⁶ správně identifikovat, vinou složitosti emblému a malé předloze však nikoliv správně interpretovat. Ve skutečnosti se na žluté vlajce (Obr. 55) nad třemi modrými vlnami nachází část ozubeného kola, kterým protéká světlemodrá řeka spojující se s horní vlnou, symbolizující moře. Za kolem je rozložena větévka se zelenými lístky. Emblém symbolizuje polohu Středozemního a Rudého moře, omývajících poloostrov, jakož i rybolov, průmysl a zemědělství jako jeho hlavní hospodářská odvětví.

Dne 24. února 1979 byl dekretem⁵⁷ egyptského prezidenta č. 84 sinajský guvernorat rozdělen na dva, a to Severní Sinaj a Jižní Sinaj.

SEVERNÍ SINAJ (Shamal Sinā ')

V severní části poloostrova byla zřízena samostatná správní jednotka o rozloze 27 564 km². Počet obyvatel: 450 000. Hlavní město: al-Arīsh. Poměr stran vlajky: 2:3.

Protože vlajka bývalého guvernorátu Sinaj právně zanikla k 1. květnu 1979, převzal ji tento nově vytvořený celek. Až v r. 2011 byl vlajkový emblém poněkud zjednodušen (Obr. 56): na zmenšenou čtvrtinu nyní černého ozubeného kola byla umístěna černá vrtná věž na těžbu ropy, pod ním pak proplouvá šedá ryba. Vrtná věž připomíná těžbu ropy jako nové průmyslové odvětví guvernorátu. Vlajka je vyvěšována i mimo úřad guvernéra.⁵⁸

JIŽNÍ SINAJ (Janūb Sinā ')

Rozkládá se v jižní části Sinajského poloostrova na ploše 33 140 km². Počet obyvatel: 110 000 (vůbec nejnižší mezi egyptskými guvernoráty). Hlavní město: At-Tūr. Poměr stran vlajek: 2:3.

Po pěti letech od rozdělení sinajského guvernorátu byla 4. října 1984 přijata vlajka pro Jižní Sinaj, která dosud vztyčovala starou vlajku, stejně jako severní část poloostrova. Vlajku (Obr. 57) koncipovanou v evropském stylu tvoří francouzský štít s ob-

⁵⁶ Usačov, s. 577.

⁵⁷ <http://www.northsinai.gov.eg/English/display%20History.aspx?ID=12>

⁵⁸ Putz, s. 27.

rysem Sinajského poloostrova s bílým slunečním diskem uprostřed, z něhož vycházejí ke stranám štítu se rozšiřující žluté a červené paprsky. V bílém lemu je nahoře název guvernoraátu v arabštině a angličtině GOVERNORATE OF SOUTH SINAI, provedený v tmavomodré barvě, stejně jako stylizovaný věnec a vody Rudého moře na samotném štítu. Emblém je položen na bílém listu vlajky. V r. 2016 došlo k drobné úpravě emblému: anglické znění názvu je nyní S. SINAI GOVERNORATE a barva vavřínového věnce v bílém lemu se změnila na zelenou (Obr. 58)⁵⁹.

MÍNĀ (al-Minyā)

Ve středním Egyptě se rozkládá na území o rozloze 32 262 km² a obývá jej 5,5 milionu lidí. Hlavní město: al-Minyā. Poměr stran vlajek: 2:3.

Busta faraonovy manželky Nefertiti ze 14. stol. př. n. l., objevená právě na území tohoto guvernoraátu, na zeleném podkladě je základním motivem všech tří vlajek, přijatých od jeho ustavení jako provincie v r. 1953. První byla přijata 18. června 1953 a zobrazovala bustu v přirozených barvách uprostřed poměrně malého zeleného kruhového pole, odděleného pouze tenkým bílým mezikružím od listu stejné barvy (Obr. 59). To ji činilo poněkud nevýraznou z důvodu absence barevného kontrastu a tedy špatně rozeznatelnou i na relativně krátkou vzdálenost. V r. 2006 byla tedy busta Nefertiti vložena do většího bílého kruhového pole uprostřed, což zlepšilo její kontrast (Obr. 60). Současně však došlo ke stylizaci busty tou měrou, že se kresba přidáním stínování bílými plochami a provedením ve žluto-oranžových odstínech zhoršila a nabyla ošklivých rysů. Dne 3. ledna 2011 byla kresba Nefertitiny hlavy v přirozeném provedení položena do bílého oválu na zeleném listu, což znamenalo její líbivější vzhled (Obr. 61)⁶⁰.

KENĀ (Qinā)

První z hornoegyptských guvernoraátů zaujímá rozlohu 9 566 km² a žijí v něm 3,2 milionu obyvatel. Hlavní město: Qinā. Poměr stran vlajek: 2:3.

První vlajku z 18. června 1953 (Obr. 62) tvořila staroegyptská chrámová brána s postavou antického Egyptana v charakteristickém oděvu a postoji, jež měly připomínat dlouhou historii této oblasti na březích Nilu. Z této první verze vlajky byla později, přičemž přesná doba nemůže být zatím stanovena, vyňata postava muže a sama brána byla překreslena (Obr. 63). Až 23. února 2007 byla přijata vlajka zcela

⁵⁹ Tamtéž, s. 23.

⁶⁰ Tamtéž, s. 15.

nová: na bílém listu se nachází emblém sestavený z modro-bílých vln, na kterých je v modrém ozubeném kole zpodobněn staroegyptský chrám s oranžovým nápisem QENA; arabsky psaný název guvernoraátu je v dolní části emblému (Obr. 64). Chrám symbolizuje velikou minulost Keny, ozubené kolo její průmyslovou přítomnost a vlny polohu města na Nilu. Existuje ovšem i varianta se zjednodušenou kresbou chrámu a ozubeného kola, kde modrou barvu nahradila tmavozelená (Obr. 65)⁶¹.

LUXOR (Al-Uq̣sur)

Vyčleněním z guvernoraátu Kená byl 7. prosince 2009 vytvořen nový správní celek rozkládající se v horním Egyptě na obou stranách Nilu. Rozloha: 2 960 km². Počet obyvatel 1 300 000. Hlavní město: Al-Uq̣sur. Poměr stran vlajek: 2:3, resp. 3:5 (model 2009).

Historie symbolu současného guvernoraátu Luxor je složitá. Ještě coby město v guvernoraátu Kená přijal Luxor v r. 1995 bílou městskou vlajku s kresbou chrámu v Karnaku a slavné Třídý sfing. Nad nimi je kresba posmrtné masky Tutanchámona, faraona z 18. dynastie (vládl v letech 1332-1323 př.n.l.), která byla nalezena v jeho neporušeném hrobě v Údolí králů. Nad maskou je uveden název města v arabštině (nahore) a latinkou (pod ní). V této podobě jsem ji vyfotografoval na výletu člunem během své dovolené v Egyptě v únoru 2010⁶². Poté, co byl vyhlášen luxorský guvernoraát, byl emblém z městské vlajky ve větším provedení vložen na bílý list vlajky guvernoraátu (Obr. 66). Tutanchámonova zlatá posmrtná maska se stala hlavním motivem současné vlajky, datum jejíhož zavedení mi není známo. Je položena do prostředí světlemodrého listu s arabským názvem nahore a anglickým (LUXOR GOVERNORATE) dole, vše provedené v černé barvě (Obr. 67). Ve stejné podobě je vypracován prapor i stolní vlaječka v úřadu luxorského guvernéra (viz obálka)⁶³.

ASUÁN (Aswān)

Poslední hornoegyptský guvernoraát se rozkládá na ploše 34 608 km² po obou stranách Nilu a Násirova jezera. Počet obyvatel: 1,5 milionu. Hlavní město: Aswān. Poměr stran vlajek: 2:3.

Obě vlajky svou symbolikou poukazují na domácí průmysl v okolí Asuánu a výrobu elektrické energie ve vodních elektrárnách na známé Asuánské přehradě na

⁶¹ Tamtéž, s. 26/27. Obrázek: <https://fotw.info/images/e/eg>

⁶² foto Putz, Frank-René, February 2010

⁶³ Putz, s. 17/18.

horním Nilu. Již na vlajce z 18. června 1953 (Obr. 68), kterou přesně identifikoval A. A. Usačov⁶⁴, viděl Nabil Hassan⁶⁵ v polovině ozubeného kola symbol průmyslové výroby, ve zvlněných prouzcích vody Nilu a později i tzv. Násirova jezera, jakož i ve stylizovaném názvu guvernórátu v písmu kúfí dokonce i blok hydroelektrárny. Tmavomodrá vlajka se žlutými elementy odkazuje opravdu na průmysl a na první Asuánskou přehradu z r. 1935. Dne 4. října 1984 došlo k aktualizaci symboliky vlajky poté, co byla r. 1971 ukončena výstavba Velké asuánské přehrady a vytvoření nádrže Násirova jezera (Obr. 69). Ozubené kolo se až na horní část, kde je název guvernórátu, uzavřelo a posunulo k dolnímu okraji listu, zatímco uvnitř se objevila kresba hráze přehrady na dvou vlnitých prouzcích (nádrž). Nad ní vyrůstají dva stožáry elektrického vedení (s výboji vysokého napětí) jako symbol výroby elektrické energie. V této podobě se mi podařilo vyfotit vlajku, vztyčenou na vládní budově⁶⁶. Poslední úpravu vlajka prodělala v r. 2016, kdy byl její odstín změněn na tyrkysovou⁶⁷ (Obr. 70).

Egypt začal v r. 1975 plánovat výstavbu tzv. Nových měst a rychle s ní pokročil. Cílem této kampaně bylo a je ulevit již přelidněným a hospodářsky přetíženým územím v údolí Nilu a jeho deltě. V rozsáhlých a z velké části neobydlených pouštních oblastech mělo být vytvořeno atraktivní bydlení pro egyptské obyvatelstvo cestou výstavby moderních měst a současně projektů ekonomické, infrastrukturní a kulturní základny jejich rozvoje. Dosavadní výsledky realizace jsou nicméně dosud daleko za očekáváním. Současně s výstavbou „nových měst“ se v Egyptě objevil nový typ symboliky. Ve většině případů tyto symboly měst existují ve dvou souběžných a stejně významných formách: jako samostatně použitelné (grafické symboly – JM), např. města Al-Eubur (Obr. 71)⁶⁸ nebo spojené s určitým nosičem. Tím bývá ve všech případech jednobarevný obdélník, na němž umístěný symbol může být dobře viditelný a na jehož zadní straně se nachází jméno města v arabském písmu. Tímto nosičem tedy nejsou vlajky, ale štítům známým z klasické evropské heraldiky podobné destičky. Proto se přikláním k tomu, abych hovořil o specifickém egyptském systému komunální heraldiky a nazývám tyto symboly komunálními znaky (Obr. 72). Jsou graficky jednoduché a srozumitelné, tak že se samy vysvětlují pozorovateli. Souvisí s geografickou polohou a historií území města, s jeho ekonomikou, měst-

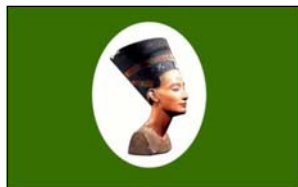
⁶⁴ Usačov, s. 577.

⁶⁵ Hassan, Dr. Nabil, op. cit., s. 702.

⁶⁶ foto Putz, Frank-René, February 2010

⁶⁷ Putz, s. 20/21.

⁶⁸ Tamtéž, s. 31.

Obr. 61 – MINJÁ (2011)

Obr. 62 – KENÁ (1953)

Obr. 63 – KENÁ (?)

Obr. 64 – KENÁ (2007)

Obr. 65 – KENÁ (varianta)

Obr. 66 – LUXOR (2009)

Obr. 67 – LUXOR (aktuální)

Obr. 68 – ASUÁN (1953)

Obr. 69 – ASUÁN (1984)

Obr. 70 – ASUÁN (2016)

Obr. 71 – město AL-EUBUR
(symbol)

Obr. 72 – město AL-EUBUR
(znak)

VLAJKOVÉ KURIOZITY Z OLYMPIÁDY DĚTÍ A MLÁDEŽE

Obr. 1

Obr. 2

Obr.3

ským plánováním, dopravním spojením a nehmotnými hodnotami jako mír, hrdinství či bezpečnost⁶⁹.

Z angličtiny přeložil Jaroslav Martykán

Použité prameny jsou uvedeny v poznámkách, barevné ilustrace, není-li uvedeno jinak, jsou převzaty z <https://upload.wikimedia.org/wikipedia>, resp. <https://fotw.info/images/e/eg> (32, 39, 40 a 68), <http://newcities.gov.eg/> (44), <https://www.crwflags.com/fotwImages> (36) nebo Baert, Roger (SVB), SIGNA MUNDI, Corpus vexillologique, ÉGYPTE (Gouvernorates), 2016 (59). Obrázek 53 nakreslil dle předlohy Petr Exner.

ADRESA AUTORA: FRANK-RENÉ PUTZ, TSCHUDISTRASSE 2, 12621 BERLIN, NĚMECKO,
FR_PUTZ@WEB.DE

SUMMARY

Another forty provincial flags are shown in the continuation of the article from our German colleague. However, he also points to a new phenomenon in Egyptian communal heraldry. In 1975, Egypt began constructing new cities in order to free up already overcrowded areas in the Nile Valley and the Nile Delta. Simultaneously, the symbolism of these cities emerged; the symbols exist in two parallel and identically indicated forms: free-standing and tied to a support. The Obour City symbols are taken for an example of the emblem (Fig. 71) and symbol carrier (Fig. 72) as a lying monochrome rectangle, on the front of which the emblem can be seen and at the back in the Arabic script the city name. Both symbols are graphically simple and understandable, so that they explain themselves to the viewer.

NOVÉ OBECNÍ VLAJKY V ROCE 2019

V roce 2019 byla vydána čtyři rozhodnutí předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Radka Vondráčka, kterými bylo uděleno 84 znaků a 94 vlajek celkem 95 obcím, z toho jednomu městyso a šesti městům a dvěma městským částem. Seznam **měst**, **městských částí**, **městysů** a obcí, jimž byly vlajky uděleny, následuje (v závorkách je zkratka okresu).

Rozhodnutí č. 27 ze dne 4. dubna 2019

Borovnička (TU), Byšice (ME), Dolní Dubňany (ZN), Heřmaň (PI), Jáchymov

⁶⁹ Tamtéž, s. 38.

(KV), Jickovice (PI), Komárov (ZL), Kunějovice (PS), Libědice (CV), Libkov (DO), Nevcehle (JI), Olešná (PE), Písková Lhota (MB), **Praha-Dubeč** (AB), Račice nad Trotinou (HK), Sebečice (RO), Selmice (PA), Skuhrov (JN), Stará Voda (HK), Starosedlský Hrádek (PB), Stříbřec (JH), Suchá Lhota (SY), Štěměchy (TR), Vavřinec (KH), Voděrady (UO), Záryby (PH), Zbiroh (RO), Zubrnice (UL), Žernovice (PT)

Rozhodnutí č. 30 ze dne 20. května 2019

Čakov (CB)

Rozhodnutí č. 33 ze dne 11. června 2019

Barchov (PA), Bednářeček (JH), Bohumilice (PT), Brzice (NA), Buková u Příbramě (PB), Cetechovice (KM), Čejč (HO), Dolánky nad Ohří (LT), **Dvůr Králové nad Labem** (TU), Horní Meziříčko (JH), Horní Němčice (JH), Hraběšín (KH), Hradiště (RO), Chářovice (BN), Chvalovice (PT), Jilem (JH), **Klecany** (PH), Kořenice (KO), Kostelní Vydří (JH), Křídlovky (ZN), Litič (TU), Lom (TA), Mahouš (PT), Mažice (TA), *Mladkov* (UO), Němčice (ST), Nový Dům (RA), Občov (PB), Obruby (MB), Pálovice (TR), Plchovice (UO), Postupice (BN), **Praha 20** (AB), Přestavlky (PJ), Račice (ZR), Radostín (HB), Roprachtice (SM), Sendražice (HK), Slatina (ZN), Starý Vestec (NB), Sulice (PH), Svrkyně (PZ), Trpišovice (HB), Trubská (BE), Úherčice (CR), Vitín (CB), Zblovce (ZN)

Rozhodnutí č. 39 ze dne 17. prosince 2019

Borovnice (TU), Bratronice (ST), **Bystřice** (BN), Hlubyně (PB), Holín (JC), Hříměždice (PB), Chlustina (BE), Mezilečí (NA), Mezno (BN), Ohrazenice (SM), Předslav (KT), Sadová (HK), Soběslavice (LB), Stéblová (PA), Třebčice (PJ), **Velké Hamry** (JN), Zlatá (PH), Zvěstov (BN)

Černobílá a barevná vyobrazení vlajek s jejich oficiálními popisy byla zveřejněna v další části *Vexilologického lexikonu – Vlajky obcí ČR (2019)*, který vyšel začátkem roku 2020.

Petr Exner

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

BROŽEK, Aleš a VEREŠČÁK, Jan. *Otec a syn Trenkwaldovi a další zhotovitelé praporů v 19. století v českých zemích*. Liberec: Libea, 2019. 152 s. ISBN 978-80-7568-163-8. Cena 490 Kč

Dlouholetý badatelský zájem Aleše Brožka a Jana Vereščáka stojí za vznikem knihy *Otec a syn Trenkwaldovi a další zhotovitelé praporů v 19. století v českých zemích*. Jejich široké znalosti problematiky ovlivnily koncepci celé knihy, která reflektuje společenské okolnosti, politické ovzduší a připomíná také další osudy zhotovitelů a jejich firem. Osvěžení obsahu tvoří popis zásahu nad nově objeveným praporem Divadelního ochotnického spolku v Malšicích, kdy čtenář sleduje práci badatelů od identifikace původního účelu, po stanovení datace, zhotovitele a řešení vhodného restaurátorského zásahu. V úvodních částech knihy rozebírají autoři důvody, jež přispěly ke zvýšené poptávce po praporech a všeho, co s tím souvisí, ve druhé polovině 19. století. Poptávka podnítila vznik nových firem a objevení se nových jmen, které se věnovaly zhotovování praporů. V knize je zmíněna převážná část z nich, které zachytily dobové inzeráty a muzejní sbírky. Dále autoři popisují dobový sortiment a upozorňují na to, že bylo možné objednat jak exkluzivní práce v podobě malovaných a vyšívaných praporů, tak také levnější výrobky ze sešívaných látek různé kvality. Hlavním zájmem knihy je však osud příslušníků Trenkwaldovy rodiny (Jindřicha a Jana), jejichž firma se stala vyhledávaným dodavatelem praporů ve druhé polovině 19. století. Počátky firmy jsou spojeny pravděpodobně s rokem 1849, kdy se však ještě jednalo o prodejnu parament, potřeb pro dámské ruční práce a dalšího sortimentu. Sídlo obchodu se několikrát stěhovalo a až na adrese U přádelny (Praha, Karlova ulice, č. p. 178) se Jindřich začal věnovat výrobě praporů (mezi lety 1854-1863). Samotná výroba se stěhovala na další adresy. Současně s růstem firmy v 60. až 80. letech 19. století zpracovali autoři také dramatické rodinné osudy, kdy Jindřich postupně ztrácí manželky a syny. Dědicem firmy měl být nejstarší syn Bohdan (1853-1873), ale osud tomu tak nechtěl. Po jeho smrti se definitivním dědicem dílny stal v devíti letech syn Jan (1864-1901), který po smrti svého mladšího bratra zůstal jediným přeživším dítětem Jindřicha. Po skonu otce (Jindřich 1820–1896) přebírá vedení firmy, ale jeho tragickou smrtí zaniká dílna a rodová linie. Díky pečlivé badatelské práci v knihovnách nad inzeráty a obchodními sděleními, v archivech a v muzejních sbírkách se podařilo shromáždit soupis dochovaných realizací Trenkwaldovy dílny, tvořící katalog a současně druhou část knihy zabírající 50 stran obsahu. Katalog vznikl na základě zmínek v literatuře a díky dochovaným realizacím. Členění katalogu je podrobné a precizní s detailním popisem a fotodokumentací. Vedle toho autoři zdokumentovali také doložené dobové reklamní materiály (vizitky) a alba návrhů

uložená v Archivu Národního muzea, která dokládají výtvarné nadání obou Trenkwaldů. Předložená kniha je výpravnou publikací s podrobnou dokumentací dochovaných či známých realizací praporů firmy otce a syna Trenkwaldových. Autoři tak vzdali hold poctivé ruční práci, kdy se prapory ještě zhotovovaly a jejich přijetí do společenského života provázela řada společenských událostí, jako bylo např. svěcení praporu či slavnostní první rozvinutí. Ve sledované době byla akvizice praporu nákladnou záležitostí, která vyžadovala důkladnou přípravu včetně uměleckého návrhu a předběžné kalkulace nákladů. Autorům se podařilo představit svět zhotovitelů i uživatelů pravdivě a plasticky. Kniha bude cenným přínosem do knihovny každého vexilologa či majitele sbírky praporů. Vydání knihy finančně podpořila firma Libea Liberec.

Petra Mertová

RŮZNÉ

VLAJKOVÉ KURIOZITY Z OLYMPIÁDY DĚTÍ A MLÁDEŽE 2019

Na konci června 2019 mne upoutal příspěvek na facebookovém účtu Hlavního města Prahy. V něm se hovořilo o medailových nadějích mladých sportovců, reprezentujících Prahu na Olympiádě dětí a mládeže 2019, odehrávající se v Libereckém kraji. Příspěvek byl doplněn několika fotografiemi, mimo jiné obrázkem ze zahajovacího ceremoniálu. Na něm pražský tým pochoduje za vlajkonošem nesoucím nessler, známý snad všem pražským vexilologům z fasád hotelů a radnic některých městských částí, tedy žluto-červenou bikoloru „obohacenou“ o velký městský znak. K tomu navíc byl na ní znak orientován klenotem k žerdi a červený pruh byl nahoře, jako by vlajka měla být vyvěšena svisle (Obr. 1). Tento příspěvek mne inspiroval k hlubšímu online průzkumu a k přípravě krátkého textu na téma Olympiády dětí a mládeže pro facebookový účet ČVS. Netušil jsem však, na kolik vexilologických problémů narazím.

Na to, že se vlajka Prahy používá v této neoficiální verzi (Obr. 2), jsme si už asi neradi a nespokojeně, ale přece všichni zvykli. Dala se alespoň nalézt útěcha ve faktu, že na Magistrátu stále vlají vlajky správné. Vezmeme-li však v potaz, že Praha má ve srovnání s ostatními kraji na olympiádě vlajku historickou, je i z tohoto důvodu užití nesprávné vlajky oficiální pražskou reprezentací dosti smutné. To také platí pro městský znak, který byl sice vložen na vlajku, na dresech však panovala loga. Naštěstí vlajku hlavního města znali alespoň organizátoři akce a mezi ostatními krajskými vlajkami u stropu haly tak visela správná verze – bikolora bez znaku.

Bohužel, vlajka Prahy nebyla jedinou podobnou „zajímavostí“ na této akci. Pozorní diváci si jistě všimli několika vlajek, visících ze stropu haly naproti krajským vlajkám při zahajovacím ceremoniálu. Šlo o vlajky Česka, Libereckého kraje a tří

spolupořádajících měst: Liberce, Jablonce nad Nisou a Bedřichova. Zatímco Liberec a Jablonec mají vlajky historické, což také odůvodňuje (ač neomlouvá) přítomnost znaků na listu vlajky, Bedřichov disponuje od roku 2009 oficiální vlajkou o třech vodorovných pruzích – bílém, modrém a zeleném – bez znaku. To však Bedřichov nezajímá. I když na staré obecní stránce o obecních symbolech je opravdu správná vlajka, v části „současnost a historie“ už obec prezentuje vlajku „vylepšenou“ o znak jako oficiální. Tatáž vlajka je pak k zakoupení například i v informačním středisku obce a byla také bohužel vyvěšena v hale během zahajovacího ceremoniálu, jako by se obec cítila méněcenná s vlajkou bez znaku.

Do třetice následně vlajkové faux pas učinil i Středočeský kraj, který si sice na ceremoniál přivezl krajskou vlajku, avšak s bílým lemem (Obr. 3). Na skupinové fotografii celého týmu jsou pak vystaveny vlajky dvě – krajská (tentokrát správně bez lemu) a pak podivuhodný výtvar, kde je krajské logo přímo přetransformováno do vlajky s vlašťovčím ocasem.

Ostatní kraje se však prezentovaly vexilologicky správně a pohled na všech čtrnáct vystavených českých regionálních vlajek (i když dvě pokulhávaly) rozhodně stál za to. Krajské vlajky jsou bohužel používány jen minimálně, a tak i takováto prezentace pomáhá jejich zavedení do veřejného povědomí.

S odstupem tři čtvrtě roku je nutno dodat, že se zimní hry Olympiády dětí a mládeže pořádané v roce 2020 Karlovarským krajem odehrály z vexilologického hlediska lépe. Kromě faux pas při částečném pádu vlajky Jihočeského kraje z vlajkonošovy žerdi vše proběhlo v pořádku. Vlajky se zdály větší a správně vyrobené. Smutnou výjimkou byla znovu Praha se znakem na vlajce. V roce 2021 bude letní hry pořádat Olomoucký kraj.

(https://boleslavsky.denik.cz/ostatni_region/mladi-stredocesi-chteji-tezit-cenne-kovy-na-detske-olympiade-20190624.html; <https://odm.olympic.cz/galerie/80-odm-2019-slavnostni-zahajeni>; https://youtu.be/NY_M9CTPrpU od 13:30; <https://youtu.be/XB8CIx7qB2w> od 5:10)

Kryštof Huk

This article presents several errors in the presentation of Czech regional and municipal flags during this sporting event. Above all, the author found the irresponsible addition of municipal arms to officially awarded flags. E.g. the Prague flags (Fig. 1 and Fig. 2) were "improved" in this way, and the municipality of Bedřichov also "improved" its official flag of 2009 by adding arms, as if the municipality felt silent inferior when it had a simple flag without arms. On the other hand, the white border around the flag of the Central Bohemian Region (probably by failure when it was not cut in the factory), as shown in Fig. 3, indicates the continuing irresponsible approach of sports organizers to communal symbols.

XIII. GENEALOGICKO-HERALDICKÉ MATINÉ

Sté výročí vzniku československé vlajky, které proběhlo na jaře tohoto roku, připomenulo matiné uspořádané Moravskou genealogickou a heraldickou společností 9. listopadu 2019 v Brně. Zařazeny tak byly kromě genealogických a heraldických témat příspěvky týkající se československé vlajky i dalších státních symbolů. Zdeněk Koudelka přiblížil historii dvou z původních českých korunovačních klenotů - gotického žezla a jablka, které jsou uchovávány ve Vídni, a právní možnost jejich navrácení do Česka. Přechod od rakouského orla k českému lvu na podkladě jejich vyobrazení na listinných dokladech ukázal ve své přednášce Pavel Holub. Aleš Brožek představil člena znakové komise Jaroslava Kursu i jeho návrhy státního znaku a vlajky z roku 1919 a pokusil se o jejich přesnou dataci, František Pícha pohovořil o tzv. legionářském znaku a jeho užití v Československé republice i v současnosti. Přehledová přednáška Ladislava Vrtela nesla název *Ako si Slováci predstavovali štátny znak (1848–1993)*.

pex

ZA BŘETISLAVEM MAŠKEM

Mezi jmény 31 vexilologů, kteří se přihlásili za členy Vexilologického klubu před jeho ustavením v lednu 1972, najdeme i jméno Břetislava Maška. Narodil se 3. března 1940 do železničářské rodiny v Suchdole nad Lužnicí. Do tohoto jihočeského městečka se rodina uchýlila z Chomutovska, odkud ji Němci vyhnali v roce 1938 po záboru českého pohraničí. Po skončení války se rodina vrátila zpět do Chomutova. Zde Břetislav maturoval na gymnáziu a po vojenské službě nastoupil ke Sboru národní bezpečnosti. U něho vystudoval střední policejní školu. V roce 1969 od SNB odešel a poté pracoval na dráze jako signalista. Koncem roku 1971 poslal přihlášku do naší společnosti. V té době již byla vexilologie jeho životní vášní. Díky ní se učil cizí jazyky, poznával celý svět, různé národy, jejich zvyky a obyčeje. Ve svém archivu uchovávám několik jeho dopisů z období 1974 až 1978 i z novější doby. První dopis z března 1974 byl reakcí na mou přednášku o zahraničních vexilologických společnostech pronesenou na výroční členské schůzi. Žádal mne o adresy společností, aby jim mohl napsat, a dotazoval se na podmínky půjčování knih a časopisů z klubovní knihovny. Další dopisy obsahují jeho žádosti o zapůjčení konkrétních knih a časopisů. Založeny mám i průvodní dopisy informující o vrácení zapůjčené literatury. V dopise z prosince 1974 odpovídá na mé dotazy, které jsem

vznesl při redigování jeho textu o vlajce Paštunistánu, aby mohl být otištěn ve *Vexilologii*. Text nakonec vyšel jako úvodní článek ve *Vexilologii* č. 16 v září 1975, kdy už jsem byl na vojně. Půl roku nato mne informoval, že ho ing. Jaroslav Martykán vyzval, aby napsal článek o vlajkách národně osvobozenického hnutí v Angole. Zjišťoval proto, jakými informacemi bych mohl jeho text obohatit. (Článek poté vyšel ve *Vexilologii* č. 21 v listopadu 1976, kdy už jsem byl zpět z vojny a mohl se opět aktivně zapojit do redigování našeho zpravodaje.) O tom, že Břetislava Maška nezajímal jen vlajky osvobozenického hnutí v zahraničí, ale i vlajky a prapory užívané na našem území, svědčí monotematické 28. číslo *Vexilologie* z července 1978, kde je uveden společně s dr. Ludvíkem Muchou jako autor článku Vlajky a prapory československých měst. Další dopisy mi Břetislav Mašek poslal z Mladé Boleslavi, kam se odstěhoval z Chomutova. Na novém působišti pracoval v automobilce a oženil se. V dopisu z července 2003 se dozvídám, že se v tu dobu zajímal o vlajky a prapory italských měst a provincií, a z listu datovaného v listopadu 2004, že sháněl vlajku ostrova Ascension a ostrova lorda Howa. Po odchodu do důchodu a smrti manželky se vrátil do Chomutova. Ke konci života byl vážně nemocen a poslední roky trávil v léčebně dlouhodobě nemocných v Podbořanech. Léčebna se stala konečnou stanicí na jeho cestě životem. Zemřel v ní 12. února 2020. Chybět bude nejen mně, ale řadě členů České vexilologické společnosti. Sice se nezúčastnil žádného národního vexilologického kongresu, ale mnozí členové naší společnosti si s ním dopisovali. (Autor děkuje Marcele Chlěbcové za poskytnutí biografických dat)

Aleš Brožek

VÝZVA K ČLENŮM ČVS

Vzhledem k tomu, že do 198. čísla *Vexilologie* chystáme článek o průběhu oslav 100. výročí přijetí československé státní vlajky, žádáme ty, kteří nějakým způsobem k tomu přispěli (třeba jen vyvěšením vlajky), aby nám napsali na vexilologie@centrum.cz

Výbor ČVS

VEXILOLOGIE Č. 196, ČERVEN 2020

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI, Z. S.

ISSN: 1211-2615

Adresa: Ing. Jaroslav Martykán,

Matuškova 14/796, 149 00 Praha 4

E-mail: vexilologie@centrum.cz

Web: www.vexilologie.cz

Výkonný redaktor: Ing. Aleš Brožek

Redakční rada: Ing. Aleš Brožek,

Ing. Petr Exner, Mgr. Pavel Fojtík,

Ing. Petr Holas, Josef Hubka, Kryštof Huk

Ing. Jaroslav Martykán (předseda),

PhDr. Zbyšek Svoboda

Grafická úprava: Karel Kolman

Výtvarná spolupráce: Ing. Petr Exner

Foto Josef Hubka

Anglické překlady: Ing. Jaroslav Martykán

VEXILOLOGIE No. 196, JUNE 2020

Journal of the Czech Vexillological Society

Address: Ing. Jaroslav Martykán,

Matuškova 14/796, CZ-149 00 Praha 4

OBSAH

ROZHOVOR S JUBILANTEM	3915
ALEXANDER NIKODIMOVICH BASOV	
SOUČASNÉ VOJENSKÉ NÁMOŘNÍ VLAJKY EVROPSKÝCH ZEMÍ (X)	3921
FRANK-RENÉ PUTZ	
REGIONÁLNÍ VLAJKY V EGYPTĚ (DOKONČENÍ)	3924
NOVÉ OBECNÍ VLAJKY V ROCE 2019	3936
VEXILOLOGICKÁ LITERATURA	3938
RŮZNÉ	3939
VLAJKOVÉ KURIOSITY Z OLYMPIÁDY DĚTÍ A MLÁDEŽE 2019.....	3939
XIII. GENEALOGICKO-HERALDICKÉ MATINÉ	3941
ZA BŘETISLAVEM MAŠKEM	3941
VÝZVA K ČLENŮM ČVS.....	3942

CONTENTS

PETR EXNER TURNS SEVENTY.....	3915
ALEXANDER NIKODIMOVICH BASOV	
CURRENT NAVAL FLAGS OF THE EUROPEAN COUNTRIES, PART X	3921
FRANK-RENÉ PUTZ	
REGIONAL FLAGS IN EGYPT (CONCLUSION)	3924
NEW MUNICIPAL FLAGS IN 2019	3936
BOOK REVIEWS	3938
VARIA	3939
FLAG CURIOSITIES SEEN AT THE CHILDREN AND YOUTH OLYMPIAD 2019	3939
XIII GENEALOGICAL-HERALDIC MATINEE	3941
BŘETISLAV MAŠEK DIED	3941
REQUEST TO CVS MEMBERS	3942

Obálka: Pohled do úřadovny luxorského guvernéra

Cover: A view of the Luxor governor's office